

вета на який вопрос в одному напрямленні, в конкретний період часу, то історія диверсифікує даний вектор пошуку, надаючи соціальний, культурний, політичний фон. По нашому мненню, кожен акт філософування стоїть розглядати в його власному контексті, так як цей підхід здатний відкрити перед нами все невообразиме єдинство різноманітності духа тієї або іншої епохи.

Література:

- 1) Баткін Л. М. Італійське Відродження в пошуках індивідуальності / Л. М. Баткін, С. С. Аверинцев. – М.: Наука, 1989. – (Із історії світової культури). – 192 с.
- 2) Іванова Е. І. Що вимірює душа? Аристотель і Августин про природу часу / Елена Івановна Іванова. – СПб.: Вестник російської християнської гуманітарної академії, 2016. – 385 с.
- 3) Хайдеггер М. Бытие и время / Мартин Хайдеггер. – Москва: Ad Marginem, 1997. – 452 с.

Обережно, великі наративи! Або дещо про стереотипи в історико-філософській індології ХІХ – першій половині ХХ століття

Юрій Завгородній, д.ф.н.

Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАНУ (Київ)

У процесі набуття або уточнення знань про індійську філософію до підручників звертаються всі: студенти, аспіранти, викладачі й дослідники. Але не завжди вони усвідомлюють, що підручники містять не тільки нормативне знання, яке варто беззастережно засвоювати, використовувати і транслювати, а й небажані стереотипи, яких слід уникати.

Наша доповідь покликана привернути увагу до проблеми наявності стереотипів в індологічній історії філософії в окреслений період. Це важливо й актуально не тільки для історії історико-філософської індології, а і для сучасних досліджень та вивчення індійської філософії.

Приклади двох конкретних стереотипів представлені в доповіді. Перший, це домінуюча тенденція зводити ортодоксальні школи індійської (індуїстської, *sanātana dharma*) релігійно-філософської думки до шести. Другий, схильність визнавати індійську ортодоксальну філософію не теїстичною або такою, для якої теїзм мало властивий.

Головна увага спрямована на сім авторитетних видань: 1) Н.Т. Colebrooke. "On the Philosophy of the Hindus" (1837), 2) F.M. Müller. "The Six Systems of Indian Philosophy" (1899), 3) R.G. Bhandarkar. "Vaisnavism, Śaivism and Minor Religious Systems" (1913), 4) S. Radhakrishnan. "Indian Philosophy" (Vol. 1–2, 1927), 5) M. Hiriyanna "Outlines of Indian Philosophy" (1932), 6) S. Chatterjee, Dh. Datta. "An Introduction to Indian Philosophy" (1939), 7) S. Dasgupta. "A History of Indian Philosophy" (Vol. I–V, 1949).

Пропонуються висновки, що вищезгадані стереотипи були сформовані або завдяки домінуючій орієнталістській парадигмі й розвитку тогочасної індології, або світоглядним позиціям авторів-дослідників.

Античні витоки гендерно-специфічного кодування дихотомічних філософських категорій та їх «денатуралізація» в науковому пізнанні

Валерія Зубатенко

Національний Університет «Кієво-Могилянська академія» (Київ)

Наукове пізнання виникає як частина патріархальної культурної матриці, яка, зокрема, працює на збереження усталеного символічного гендерного порядку, в основі якого закладена дихотомія бінарних опозицій, що характеризуються «натуралізованим» гендерно-специфічним кодуванням з аксіологічними конотаціями. Фалологоцентризм та андроцентризм науки представляв собою безальтернативний стиль мислення й мови західноєвропейської культури впродовж століть, відколи з'являється саме наукове пізнання.